

Gemeente Renkum

Voorstel aan de raad

Verantwoordelijk team
RTA- werkgroep Vergaderstelsel

Nummer
6

Kenmerk

Raad d.d.
20 december 2017

Paragraaf begroting

Portefeuillehouder

Steller

Joyce le Comte

Datum

8 november 2017

Onderwerp

Pilot modernisering vergaderstelsel

Geadviseerd besluit

- A. In te stemmen met de uitvoering van de pilot 'modernisering vergaderstelsel' van 29 maart 2018 tot juli 2019;
- B. In te stemmen met de aangepaste artikelen van het Reglement voor de vergaderingen van de gemeenteraad en andere werkzaamheden van de raad 2016, waarbij deze aangepaste artikelen van kracht zijn gedurende de looptijd van de pilot;
- C. In te stemmen met de aangepaste artikelen van de Verordening op de Raadscommissies gemeente Renkum, waarbij deze aangepaste artikelen van kracht zijn gedurende de doorlooptijd van de pilot;
- D. Vast te stellen de spelregels voor de Raadsontmoeting gedurende de looptijd van de pilot;
- E. De huidige RTA werkgroep Vergaderstelsel te belasten met de implementatie en verdere uitvoering van dit voorstel tot aan de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018;
- F. Na de gemeenteraadsverkiezingen een nieuwe werkgroep uit de Raad te benoemen en deze de opdracht te geven de pilot gedurende de looptijd te begeleiden en te evalueren;

Inleiding

De RTA werkgroep Vergaderstelsel heeft de opdracht gekregen om mogelijkheden te bekijken voor de modernisering van het vergaderstelsel, met een grotere betrokkenheid van inwoners bij het besluitvormingsproces. Tijdens de heidag van 1 september 2017 heeft de RTA werkgroep haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen gepresenteerd, en heeft de werkgroep 'groen licht' gekregen voor de aanpassing van de raadsregelingen (reglement van orde en verordening op de Raadscommissies). Dit heeft geleid tot het nu voorliggende voorstel, waar bij de werkgroep u adviseert in te stemmen met het uitvoeren van een pilot 'modernisering vergaderstelsel'.

Beoogd effect

Het doel van de pilot is te komen tot een structurele modernisering en verbetering van het vergaderstelsel. De beoogde effecten zijn:

- Een *grotere en effectievere betrokkenheid* van inwoners bij het politieke proces: de mogelijkheid voor inspreken worden verplaatst naar en versterkt in een eerdere fase in de besluitvorming, wanneer er meer ruimte is om rekening te houden met de inbreng van inwoners. Daarnaast kunnen (groepen) inwoners ook zelf voorstellen doen aan de raad.

- Een versterking van de beeldvormende fase: raadsleden worden al in een eerdere fase geïnformeerd over beleidsvoornemens, of onderwerpen. Zo kan beeldvorming over een bepaald onderwerp of thema als al plaatsvinden voordat deze is uitgekristalliseerd in een concreet voorstel.
- Een efficiëntere en effectievere manier van vergaderen: met de introductie van de Raadsontmoetingen wordt de Raadscommissie ontlast. In de Raadscommissie hoeven bijvoorbeeld geen lange presentaties meer gehouden te worden. Met de introductie van een extra, maar limitatieve vragentermijn wordt beoogd dat raads- en commissieleden meer met elkaar in debat treden tijdens Raadscommissie over eventuele amendementen of het indienen van moties.

Toelichting op de beslispunten / argumenten

A. De RTA werkgroep Vergaderstelsel heeft de opdracht gekregen om mogelijkheden te bekijken voor de modernisering van het vergaderstelsel, met een grotere betrokkenheid van inwoners bij het besluitvormingsproces. Hiervoor heeft zij een pilot ontwikkeld. Het doel van de pilot is te komen tot een structurele modernisering en verbetering van het vergaderstelsel. Door te kiezen voor een pilot is er nog ruimte om te leren en waar mogelijk bij te schaven. U wordt gevraagd in te stemmen met de pilot die loopt van 29 maart 2018 tot juli 2019. Zodoende kan de nieuw gekozen raad in mei¹ van start gaan met het nieuwe vergaderstelsel en is er voldoende tijd om het nieuwe vergaderstelsel op haar merites te toetsen.

De aanpassing van het huidige vergadermodel moet leiden tot een duidelijker onderscheid in de beeldvormende, oordeelsvormende en besluitvormende bijeenkomsten, volgens de volgende indeling:

- In beginsel² de eerste week van de maand op dinsdag en/of woensdag: de Raadsontmoeting (maximaal twee), open voor en/of met deelneming van raads- en commissieleden, inwoners (mee- en insprekrecht) en college uitgaande van een agenda die door de agendacommissie wordt vastgesteld op basis van voorstellen van alle potentiële deelnemers: (beeldvorming);
 - In beginsel de tweede week van de maand, op dinsdag en/of woensdag – maximaalvergaderingen van de Raadscommissie, ongeveer in de bestaande vorm, inclusief insprekrecht; (oordeelsvorming);
 - In beginsel de vierde week van de maand op woensdag – Raadsvergadering in de huidige vorm, maar met mogelijkheid tot limitering van spreektijd per fractie, geen burgersprekrecht: (besluitvorming).
- B. Om te werken volgens het nieuwe vergaderstelsel zijn enkele artikelen van het 'Reglement van orde gedurende de pilot aangepast. U wordt gevraagd in te stemmen met deze aanpassingen. Het betreft de volgende artikelen:
- *Artikel 1 Begripsbepaling.* Dit artikel wordt aangevuld met enkele begrippen, zoals: Raadsontmoeting en inwonervoorstellen.
 - *Artikel 6 agendacommissie.* De benoeming en samenstelling van de agendacommissie wordt aangepast. De verantwoordelijkheden van de agendacommissie worden aangevuld met taken ter voorbereiding van de Raadsontmoetingen.
 - *Artikel 16a spreekrecht burgers.* Het burgersprekrecht in de Raadsvergadering komt te vervallen. Voorts wordt er meer ruimte gegeven voor betrokkenheid van inwoners tijdens de Raadsontmoetingen.

¹ Doorgaans is het zo dat na gemeenteraadsverkiezingen mei de eerste maand is dat er weer een reguliere vergadercyclus van start gaat. Dit is uiteraard mede afhankelijk van wanneer er een coalitieakkoord kan worden vastgesteld. De maand april kan dan gebruikt worden als "oefen-, kennismakings- en inwerkmaand" voor de nieuwe raad.

² Er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met schoolvakanties, feestdagen en dergelijke. Hierdoor kan het zijn dat de Raadsontmoetingen, Raadscommissies en de Raadsvergadering niet altijd vallen in de hier genoemde weken van de maand.

- C. Ook enkele artikelen van de 'Verordening op de Raadscommissies 2010' zijn tijdelijk aangepast. U wordt gevraagd in te stemmen met deze aanpassingen.
- Het betreft de volgende artikelen:
- *Artikel 1 Begripsbepalingen.* Dit artikel wordt aangevuld met enkele begrippen, zoals: Raadsontmoeting en inwonervoorstellen.
 - *Artikel 2 Instelling Raadscommissies.* De specifiek geduide Raadscommissies 'Inwoners', 'Leefomgeving' en 'Bedrijvigheid' worden vervangen door één Raadscommissie die maximaal twee keer per maand vergadert.
 - *Artikel 4 Samenstelling.* De vervanging van de drie specifiek geduide raadscommissies door één raadscommissie werkt door in dit artikel. Alle raadsleden zijn in principe lid van de Raadscommissie. Iedere fractie heeft de mogelijkheid om twee niet raadsleden aan te wijzen aan commissielid. Per fractie nemen maximaal twee leden deel aan de vergadering van de Raadscommissie.
 - *Artikel 9 Vergaderfrequentie.* De vaste vergaderdagen voor de Raadscommissie zijn dinsdag en woensdag, in de tweede week van de maand. De aanvangstijden worden aangepast. De volgende vergadertijden maken deel uit van dit voorstel: van 20.30-23.30 uur voor de dinsdag (in verband met eventuele fractieberaden op die dag) en 20.00-23.00 uur voor de woensdag.
 - *Artikel 16 Spreekrecht inwoners.* Het inspreekrecht voor Inwoners in de Raadscommissie blijft bestaan in de huidige vorm, terwijl dat in de Raadsontmoetingen beperkt blijft tot niet-geagendeerde onderwerpen.
 - *Artikel 19 Aantal spreektermijnen.* Voorgesteld wordt om een extra termijn in te voeren, voor het stellen van maximaal drie (niet-technische) vragen per fractie, die kort beantwoord worden door het college. De tweede termijn is dan vooral gericht op debat met college en de andere fracties, waarbij het college respons geeft na de termijn. De derde termijn richt zich op debat tussen de fracties en het trekken van (voorlopige) conclusies door fracties en het aankondigen van amendementen en moties voor de raad.
- D. Voor de pilot 'Modernisering vergaderstelsel' worden Raadsontmoetingen geïntroduceerd. De werkgroep heeft een voorstel gedaan voor spelregels voor een goed en ordentelijk verloop van de Raadsontmoetingen. U wordt gevraagd deze spelregels vast te stellen voor de looptijd van de pilot. Tijdens de Raadsontmoetingen kunnen raadsleden geïnformeerd worden over uiteenlopende onderwerpen (zowel beleidsmatig als maatschappelijk) door inwoners, in aanwezigheid van collegeleden en (niet-)ambtelijke beleidsmakers en adviesorganen van de raad en/of het college. Er wordt daarbij uitdrukkelijk ruimte gegeven aan partijen in de samenleving om zelf onderwerpen onder de aandacht te brengen van raadsleden of concrete voorstellen aan te dragen. Daarnaast zijn de Raadsontmoetingen bestemd voor allerlei vormen van informatie-uitwisseling zoals wij die nu al kennen in de vorm van presentaties in de huidige Raadscommissies, informele overlegstructuren (BOT, cockpit, enzovoort), informatiebijeenkomsten, etc. Kortom: de Raad haalt op.
- E. Om na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 direct van start te kunnen gaan met het nieuwe vergaderstelsel, moeten er voorbereidingen getroffen worden. Dit betekent dat mogelijke externe locaties worden beoordeeld op toegankelijkheid, een opleidings- inwerkprogramma wordt opgesteld voor de nieuwe raad, evaluatiecriteria worden opgesteld. Kortom alles wordt voorbereid zodat in mei 2018 gestart kan worden met het nieuwe vergadermodel.
- U wordt daarom gevraagd de huidige RTA werkgroep Vergaderstelsel te belasten met de implementatie en verdere uitvoering van dit voorstel tot aan de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018. De werkgroep wordt hierbij ondersteund door de griffie.
- F. Aan het eind van de pilot wordt het vergaderstelsel geëvalueerd, waarna de Raad een definitief besluit kan nemen over het nieuwe vergaderstelsel. U wordt gevraagd een (nieuwe) werkgroep uit de Raad de opdracht te geven de pilot gedurende de looptijd te begeleiden en te evalueren. De werkgroep wordt hierbij ondersteund door de griffie.
- De evaluatie wordt afgerond in april 2019 en besproken tijdens een Raadsontmoeting in april 2019. Op basis van de uitkomsten van de evaluatie wordt een nieuw raadsvoorstel voorgelegd

voor een 'definitieve' aanpassing van het vergaderstelsel en de onderliggende raadsregelingen.

Verdere onderbouwing van de argumenten staan uitvoerig beschreven in het bijgevoegde rapport 'Van Raadsontmoeting via Raadscommissie naar Raadsvergadering' van de RTA werkgroep vergaderstelsel.

Kader

Op grond van artikel 16 Gemeentewet is de raad verplicht een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vast te stellen. Het vaststellen van de raadsregeling betreft i.c. dus een exclusieve raadsbevoegdheid. Hoe het onderliggende vergaderstelsel eruit ziet, is aan de raad zelf.

Kanttekeningen

- Het aanpassen van het vergaderstelsel is stap 1 op weg naar het behalen van de beoogde effecten. Het vergt echter een cultuuromslag om het vergaderstelsel ook daadwerkelijk tot een succes te maken.
- Om het succes van het voorgestelde nieuwe vergaderstelsel positief te beïnvloeden, zijn op termijn moderne(re) faciliteiten in de raadzaal van belang. Een nieuwe geluidsinstallatie alleen is dan niet voldoende. De werkgroep zal t.z.t. voorstellen doen voor faciliteiten die nodig zijn om het vergaderstelsel te ondersteunen. Te denken valt hier aan het kunnen projecteren en ter vergadering aanpassen van moties en amendementen, voldoende aansluitmogelijkheid/voeding voor laptop/iPad, een klok die de spreektijd aangeeft, e.d.
- Als bekend, heeft de raad het college opgedragen een visie te ontwikkelen voor de noodzakelijk geachte modernisering en aanpassing van het gemeentehuis. De werkgroep heeft het college verzocht hierbij de verbetering van de openbaarheid van het centrale deel van het gemeentehuis ten tijde van vergaderingen, mee te nemen. Bedoeling is dat raadsfracties hier hun fractieberaden kunnen houden. Daarvoor is het dan ook van belang dat de overige delen van het gebouw voldoende beveiligd zijn tijdens deze openstelling.
- Onderdeel van de onder E. vervatte besluittekst is ook dat de RTA-werkgroep op korte termijn in overleg gaat met het College en de organisatie om te bezien of onderdelen van het bovenstaande op korte termijn te realiseren zijn uit bestaande budgetten zonder dat er sprake zal zijn van belemmering van verdere visie- en planvorming

Draagvlak

De werkgroep Vergaderstelsel heeft zijn conclusies en aanbevelingen voorgelegd en besproken met raads- en commissieleden, college en MT, tijdens de heidag. Een ruime meerderheid van de aanwezigen heeft de werkgroep groen licht gegeven om haar voorstellen verder uit te werken.

De leden van de werkgroep hebben daarnaast afzonderlijke gesprekken gevoerd met de wethouders en burgemeester en leden van het managementteam van de organisatie. Uit deze gesprekken is gebleken dat betrokkenen de doelstellingen en de aanpak van de modernisering van het vergaderstelsel in grote lijnen onderschrijven. Aandachtspunten die zijn meegegeven, zijn verwerkt in de uitwerking van o.a. de spelregels.

Verder heeft de werkgroep een vragenlijst uitgezet onder inwoners die eerder betrokkenheid hadden getoond bij de politieke besluitvorming (bijvoorbeeld inwoners die eerder gebruik hebben gemaakt van hun inspraakrecht). Uit de antwoorden bleek dat bij deze groep behoefte bestaat aan meer ruimte voor betrokkenheid van inwoners bij de politieke besluitvorming en dat dit vergaderstelsel daar mogelijk aan kan voldoen. De uitkomsten van dit onderzoekje zijn als bijlage bij dit raadsvoorstel gevoegd.

Aanpak/Uitvoering

Met dit voorstel wordt geen nieuwe raadsregeling ter vaststelling voorgelegd, maar wordt u gevraagd in te stemmen met een tijdelijke aanpassing van de genoemde artikelen in het reglement van orde en de verordening Raadscommissies. Het vaststellen van een nieuwe raadsregeling is pas aan de orde, nadat evaluatie van de pilot heeft plaatsgevonden.

Wanneer u instemt met dit voorstel, worden de voorbereiding getroffen tot uitvoering van dit voorstel en kan de raad in mei 2018 van start gaan met het nieuwe vergadermodel.

Communicatie

Als uw Raad akkoord is met dit voorstel, wordt het raadsbesluit gepubliceerd. Daarnaast houdt de werkgroep u tussentijds op de hoogte over de voortgang van de uitvoering.

Met team communicatie overlegt de werkgroep over de wijze van bekendmaking en voortgang van de pilot, zowel richting inwoners als richting interne organisatie.

Financiële consequenties

Vooralsnog heeft de pilot slecht in beperkte mate financiële consequenties. Zie wel onder 'kanttekeningen' de kosten die in de toekomst gemaakt zullen moeten worden om het moderniseren van het vergaderstelsel tot een blijvend succes te maken.

De financiële consequenties voor de korte termijn zijn:

- Kosten voor het vergaderen op locatie (huurkosten, koffie en thee, inzet bodes).
De kosten hiervan kunnen voorlopig gedekt worden uit het raadsbudget (representatie).
- Kosten voor verdubbelde projectiemethoden (2 beamers en 2 projectieschermen) in verband met de nieuwe indeling van de raadzaal.

De RTA werkgroep die belast is met de implementatie en uitvoering van dit voorstel zal op zo kort mogelijke termijn met een voorstel komen voor de aanschaf en installatie van deze apparatuur

Juridische consequenties

Met de voorgestelde aanpassingen wordt aangesloten bij de geldende wet- en regelgeving alsmede bij de laatste jurisprudentie. Er staat geen mogelijkheid open voor bezwaar en beroep tegen uw besluit. Gelet op de looptijd van de pilot heeft het niet vaststellen van aangepaste regelingen ultimo juni 2019 tot gevolg dat de huidige regelingen weer van toepassing zullen zijn.

WMO-aspecten

N.v.t.

Duurzaamheid

N.v.t.

Effect op vermindering regeldruk

N.v.t.

Alternatieven

In het rapport 'Van Raadsontmoeting via Raadscommissie naar Raadsvergadering' worden zowel voor de vergaderstructuur als de wijze van agenderen meerdere alternatieven gezien.

Bijlagen

- Bijlage 1: Rapport 'Van Raadsontmoeting via Raadscommissie naar Raadsvergadering'

- Bijlage 2: Uitkomsten enquête onder inwoners
- Bijlage 3: Aanpassing artikelen Raadsregeling
- Bijlage 4: Spelregels Raadsontmoetingen
- Bijlage 5: Toelichting op de spelregels Raadsontmoetingen